

A Morauszky család története

Morawski herbu Dadrowa

Morawski herbu Nalez

Morawski herbu Korab

Morauszky Mihály az első világháborúban

Kocsik Erzsébet (dédnagyamám) fiatal asszonyként

Honnan származik a családjunk? Mint minden családnak nekünk is vannak családi legendáink. Ilyen például az is, hogy lengyel főnemesi származásúak vagyunk és menekülni kellett Lengyelországból. Mint gyermek nagy érdeklődéssel és izgalommal hallgattam ezeket a történeteket. A név alapján egyértelmű volt családjunk szláv (esetleg lengyel) származása.

A név eredete:

A névírása lehet, Morawski, Morawsky, Moravsky, Moravsky és Murawsky. A családjunk eredetileg Moravsky, Moravsky vagy Moravszki alakban használta, legalábbis az 1700-as évekbeli írásos anyagok alapján, de az idők során is ingadozott az i és y; a v és u használata.

A név egyértelműen lengyel eredetű, erre utalnak a különböző családi címerek és annak története.

Az 1715-ös összeírásokban az akkori Felvidéki vármegyékben lévő települések összeírásai közül négyben találtam Moravszky nevű lakosokat: Andreas Moravszky; Joannes Moravszky; Andreas Moravszky.

A Martinus Moravszky neve 1715-ben még Hont vármegyében. 1730. évben már Békés megyei szarvasi összeírásokban szerepel. Martinus Moravszky 94 éves (?) korában 1771-ben Szarvason halt meg. Véletlen egyezés vagy névrokonság vagy ugyanaz a személy?!

Korpona, Hont vármegye székhelye:

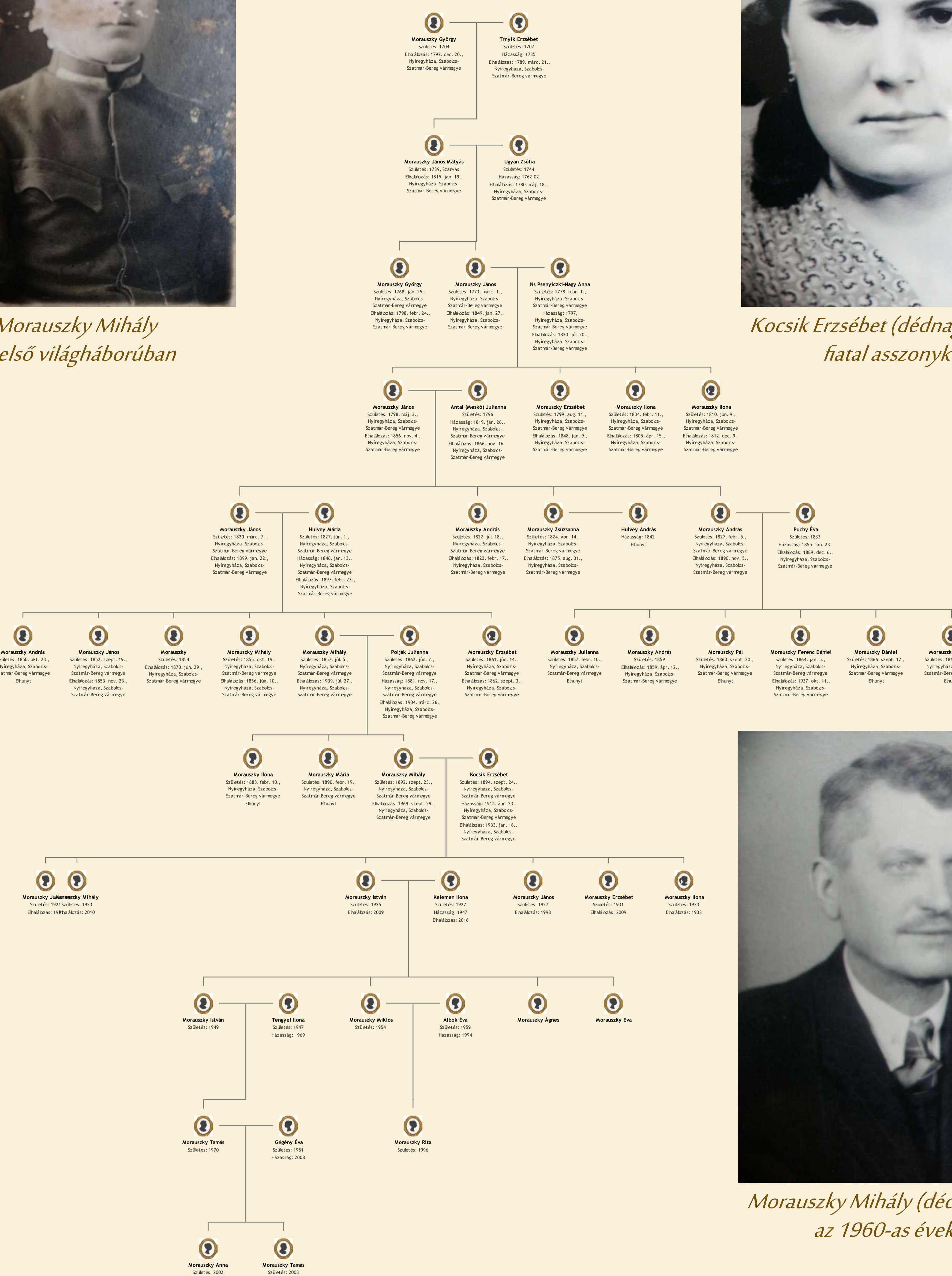
Egyike a legrégebb magyar városoknak, mely főleg a XV–XVI. században emelkedett nagy jelentőségre.

1518. ! lakói evangélikusok lettek.

1534. körül, a város kőből épült emeletes rektori és orgonista-lakkal rendelkezett, mely, midőn a város összes lakossága az új tan követőjévé lett, a protestánsok birtokába került.

1540. körül lép uralomra a reformáció.

1541-ben a korponaiak Klein János, körmöczbányai ág. ev. helyettes lelkészét hívták meg lelkésznek.

Morauszky Mihály (dédnagyapám) az 1960-as években

Szlovák letelepedési hullámok, amely egy országon belül zajlott, három szakaszra bontható:

Első szakasz: 1670 - 1711. között főként szókótt jobbágyok indultak el a törököktől visszafoglalt vidékekkel határos megyékből (Bars, Nyitra, Nógrád, Hont, Abaúj).

Az északra fekvő megyékből (Trencsén, Árva, Liptó, Szepes) ezt a sávot mintegy hídfőállásként használták fel a további vándorláshoz. Ebben a szakaszban nyugaton Észak-Dunántúlon, az ország közepén és keleten, a nyelvhatáron lévő megyék déli, lakatlan helységeiben települtek le. (Sárisáp, Kesztlőc, Piliscsév, Pilisszántó, Vanyarc, Acsa, Csóvár, Óhuta).

Második szakasz: 1711-1740. között zajlott a földesúri és szervezett telepítések zöme. Azok a földesurak hozták le a jobbágyaikat északi birtokaikról, akiknek délen is voltak földjeik, vagy állami szervezettől kapott engedély alapján, telepítési szervezők közreműködésével ment végbe a folyamat. A Nagyalföldre igyekvők számára a nagy áteresztő kaput Nógrád megye jelentette a Duna-Tisza köze felé (Bénye, Alberti, Csömör, Kiskörös) és a délkelet-alföldi régióba (Békéscsaba, Szarvas, Mezöberény).

Aszódot a Felvidékről érkezett szlovák nyelvű és evangélikus jobbágyokkal népesítették be. A dinamikus fejlődés az egyházak életében Podmaniczky János és Osztrólczy Judit házasságkötése és Aszódon való letelepedésük után indult meg.

Szarvast Harruckern János György telepítette be a felvidéken élő szláv nemzetiségűekkel, 1718-ban Békéscsabát és 1722-ben pedig Szarvast.

A Moravszki - Moravszky család a mai Szlovákiában található Hontmarót (Egyházas és Apátmarót, Hont vármegye vagy Moravánka (Nyitra vármegye) nevű településről származnak, majd az 1700-as évek elején innen a Felvidékről indultak Aszódra és onnan Szarvasra.

1727-30 között három Moravszky (Márton, János, Pál) nevű aszódi szabadmenetelű személy telepszik le Szarvason. A Podmaniczky János kontra Harruckern János György pere az aszódi szókótt jobbágyai ügyében (1734 - 1743.) szerepel ez a három Moravszky családnevű személy.

„Primo (Először): Vallya meg a (az) Tanu mennyi ideje circiter annak, hogy ... Moravszki Mártony, Moravszki János, Moravszki Pál ... Aszódi jobbágyok Szarvasra Nemes Békés vármegyében levő Helységben el szöttek Aszódra!”

A szarvasi összeírásokban 1728-tól jelenik meg a Morawsky név, tehát megállapítható, hogy nem a betelepülőkkel jöttek 1722-ben.

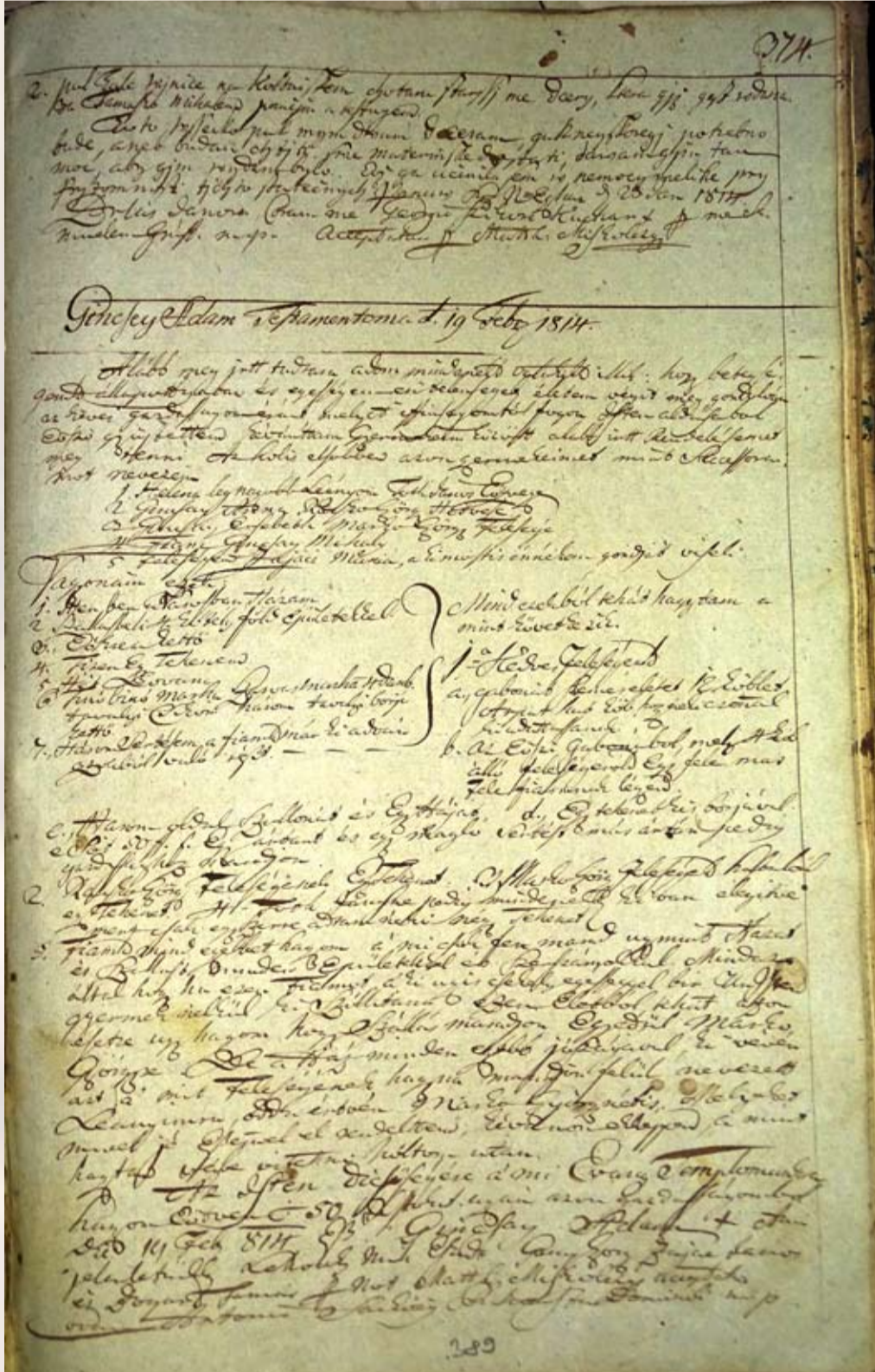
Egy tömbben lakhattak, mert külön utcát is elneveztek az aszódiakról. A XVIII. század első, második évtizedében érkezhettek a Galga-vidékre, a Moravszkyak egészen bizonyosan Morvaországból.”

Az Aszódra szókótt jobbágyok leszármazói Szarvas lakóiként élték életüket.

Harmadik telepítési szakaszban: A békéscsabai szlovákok 1746-ban Tótkomlóst, 1747-ben Apatelket (Mocrea), a békéscsabai, szarvasi, tótkomlói szlovákok 1754-ben Nyíregyházát telepítették be.

Nyíregyháza: 1754-ben György költözött át Szarvasról és telepedett le Nyíregyházán, akinek egy János, Márton és György nevű fiúgyermekéről tudok. György, aki 1704. (vagy 1714 -ben) született és Nyíregyházán halt meg 1792-ben.

Megtaláltam a nyíregyházi megyei levéltárban György fiának Morau(v)szky János végrendeletét 1814-ből. Ebből kiderült, hogy György volt az én őszám, aki itt nagyobb földterületre tett szert és ezáltal a település egyik leghelmesebb személye lett.

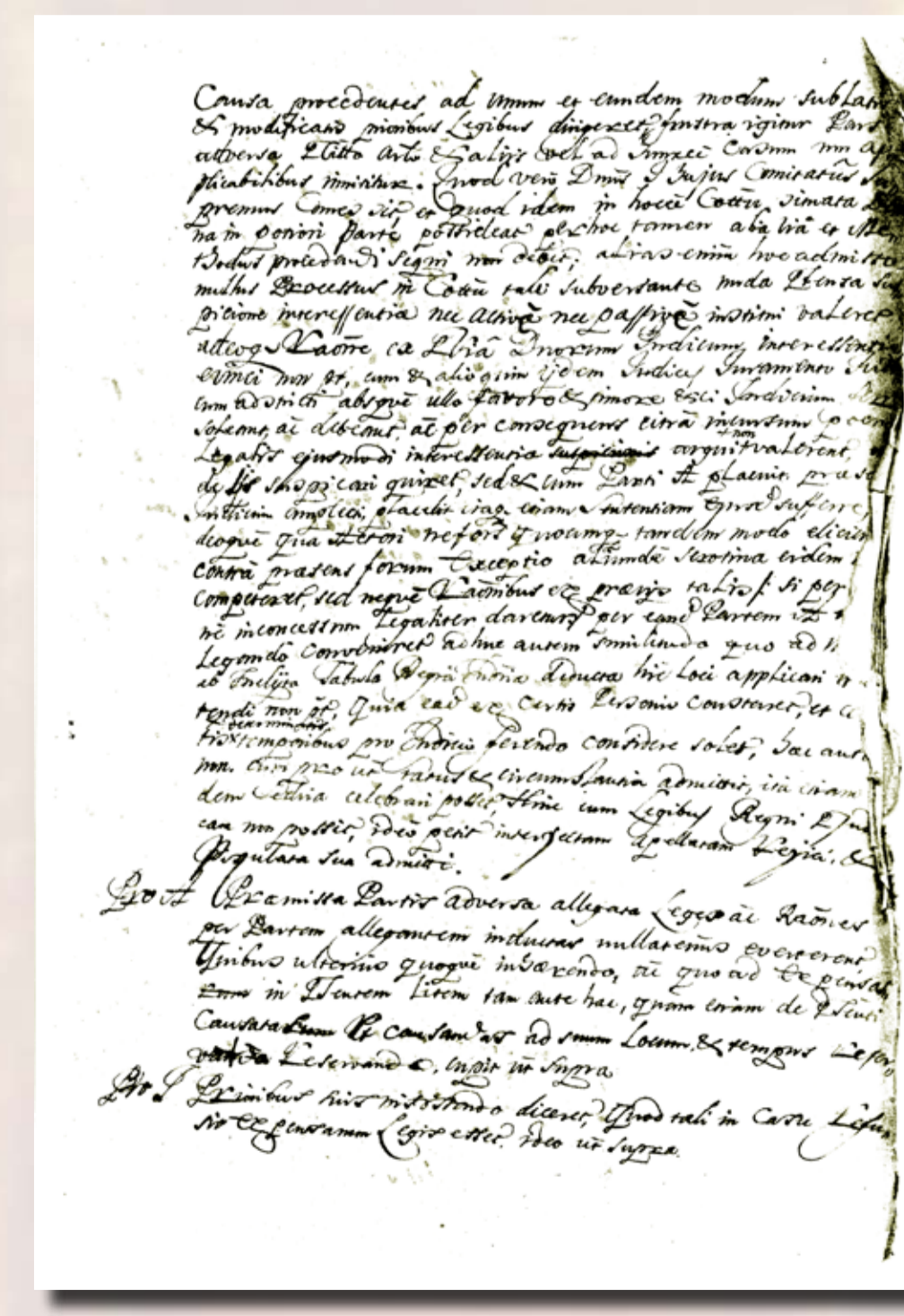
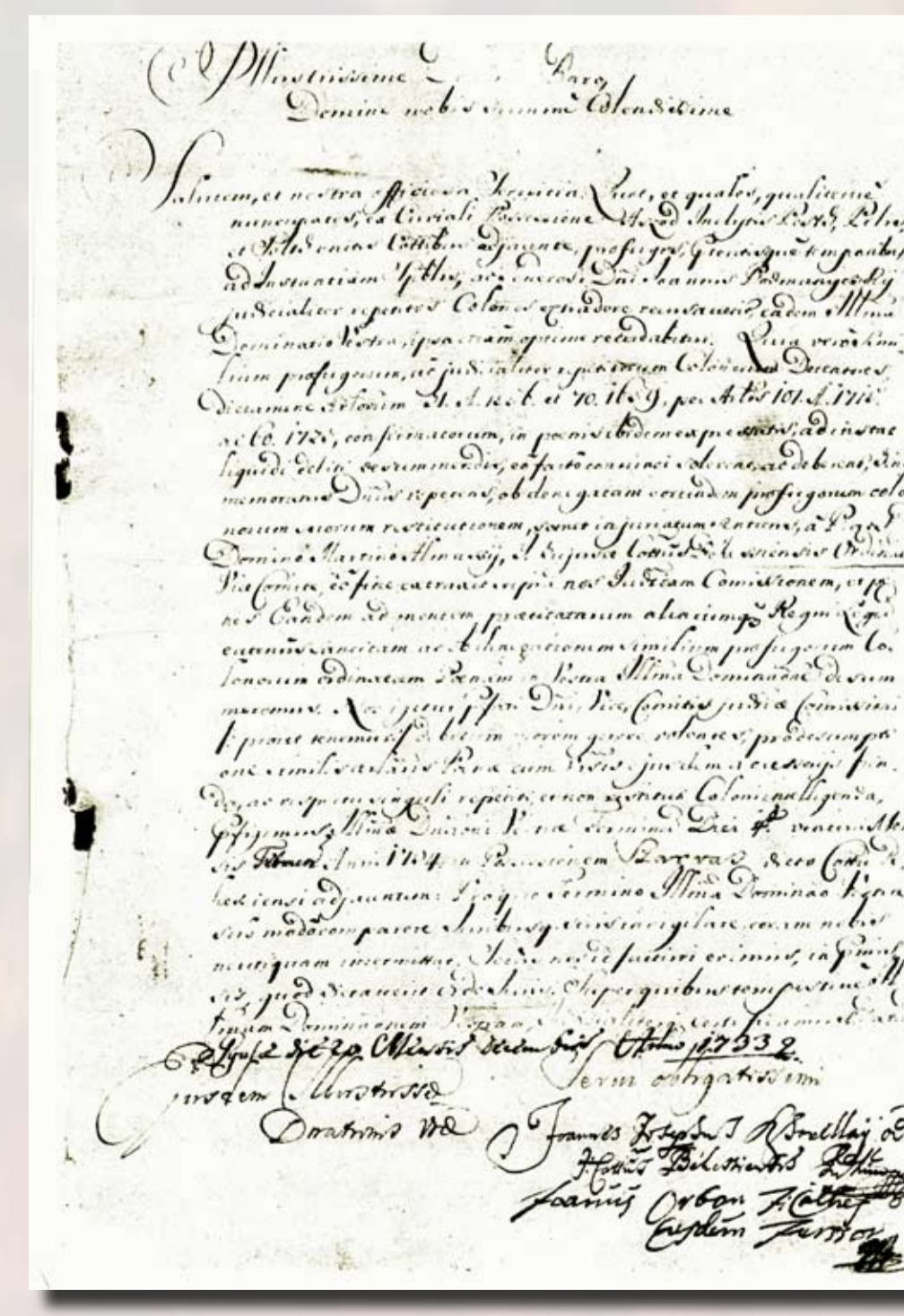
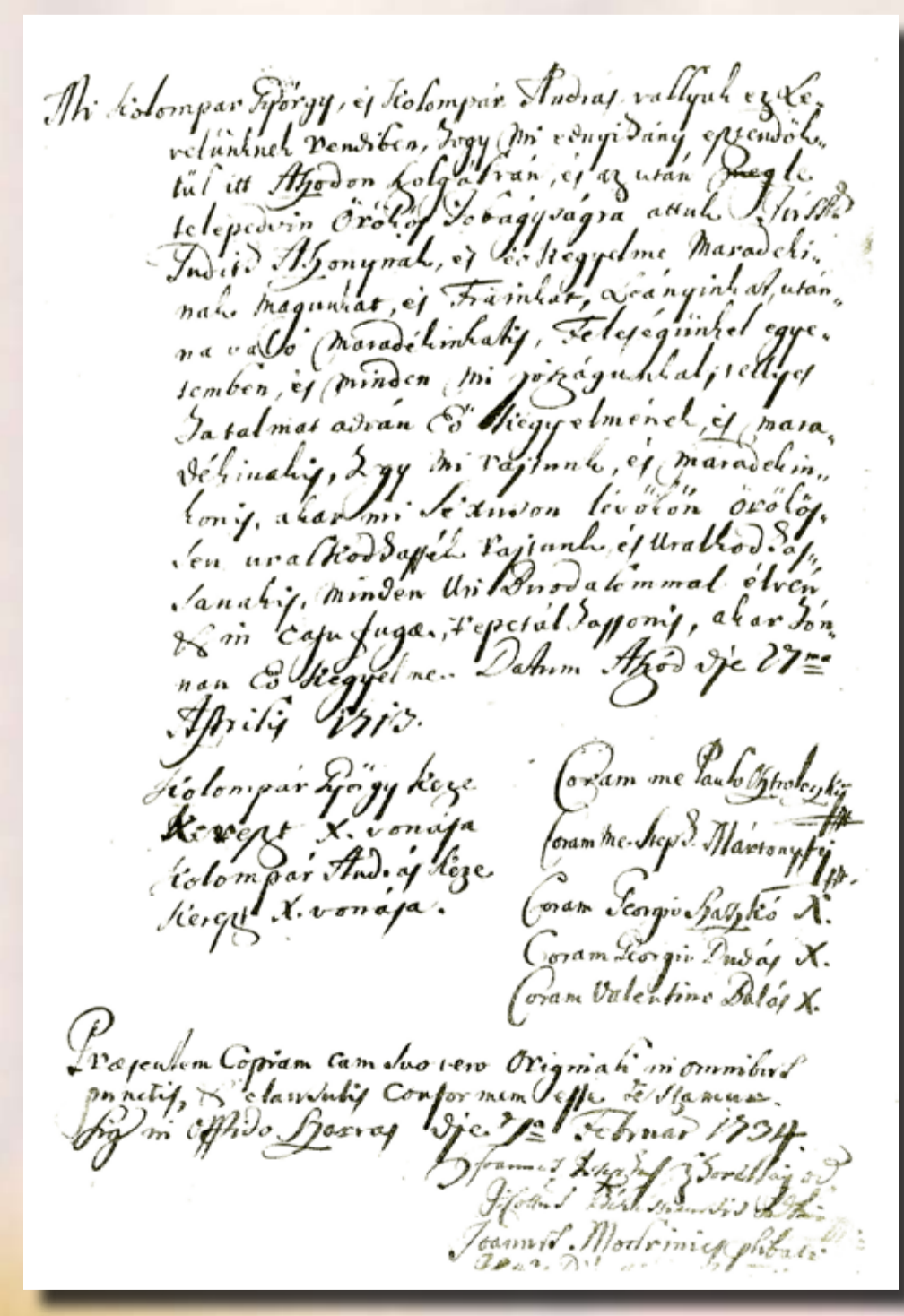

Végrendelet Morau(v)szky János Jelzet: MNLSZSZBVL, V. 102. k 1814:11

Morauszky Ferenc (Dániel) a gimnázium igazgatója

Morauszky Tamás
Evangélikus Kossuth L. Gimnázium igazgatója

Podmaniczky-Harruckern per jelzet: OL, P 418 Harruckern család levéltára G. csomó, Fasc. M. No. 4.